

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Tertius In Libros De Coelo; De Generatione Et Corruptione;
De Anima; Et Metaphysicam Aristotelis

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

IV. An Cœli sint Corruptibiles.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95375)

à Deo producta est, id est, præter illius exigentiam intrinsecam, & ex puro Dei beneplacito. Ad tertium, non apparet, quomodo si cælum esset terra, deberet potius comburi ardore solis, quam tota terra de facto comburi debeat ardore scintillæ; quia major est magnitudinis differentia inter solem & Cælum, quam inter totam terram & scintillam. Ad quartum, Respondeo à Cælo isto igneo Vniuersum sublunare non comburi, quia quod cælum illud majus, eò magis ab Vniuerso sublunari distat; quod magis autem distat, eò magis minuitur ipsius in Vniuersum sublunare activitas, unde cum multum ab Vniuerso sublunari distet, in eo parum sentitur illius activitas.

XL. Objicies 2° ex P. Poncio hic Disputat. 51. quæst. 2. Cælum non potest esse ignis, quia humectat & frigidat; non aqua, quia calefacit; non aer, quia utrumque facit; ergo, &c.

XLII. Respondeo 1°. istos effectus à nobis in hoc Vniuerso sublunari, non ab astro uno tantum sentiri; sed modò ab uno, modò ab alio, modò magis ab uno, & minùs ab alio, prout fuerint numerum interposita obstacula; supra aerem enim etiam esse aquas, satis colligitur ex scriptura: *Fiat firmamentum & dividat aquas ab aquis.* Gen. 1°. *qui ligat aquas in nubibus suis.* Job. 26. quod autem scriptura dicat: *Deum posuisse stellas in firmamento*, nihil obstat, quia de firmamento syderei cæli loquitur, non aerei, de quo ibi.

XLIII. Respondeo 2°. effectus istos esse ab astris, qui sunt corpora ex elementis mixta, ut constat, ex eo quod sint colorata; nam Luna est pallida, Mars igneus & sanguineus, &c. illa autem accidentia sunt propria mixtorum, & cum non sint una ex primis qualitatibus elementorum, eas præsupponunt, licet alia in gradu intensiori alia in remissioni, pro qualitate suæ activitatis.

D V B I V M I V.

An Cæli sint Corruptibiles.

R E S O L U T I O I.

XLV. **D**ico 1°. Cælos esse incorruptibiles, etiam ab intrinseco, dato ex dictis Dub. 3°, quod sint corpora simplicia, manifestum est: an Cælum empyreum sit incorruptibile, etiam dato, quod sit compositum, sed quod dubium sit, an constet materiâ sublunari ejusdem speciei cum nostrate? Verisimilius est, quod sic, quia dicitur, ex S. Petro, apud Clementem lib. 1° recognitionum, *esse perpetuum & æternum.*

R E S O L U T I O II.

XLVI. **D**ico 2° Cæli alii ab empyreo sunt corruptibiles, dato quod sint compositi ex materia & forma. ita Augustinus, Gregorius, Ambrosius, Hieronymus, Theodoretus, Damascenus, Irenæus, Cyrillus noster Hierosolymit. Hugo Victorinus, Beda, & alii plures, quos citat Pererius in cap. 1um. Genes. item ex Astronomis Tycho, Rothmanus, Borcanzanus, & plures alii, quos sequitur Doctissimus Fromond. lib. 3°. Meteororum art. 7°. à Lapide in Gen. cap. 1°.

XLVII. Probatur 1°. ex Scriptura, Petri Epistolâ 2^a, cap. ult. *Cæli qui nunc sunt & terra, eodem ver-*

bo repositi sunt, igni reservati in diem judicii & perditionis. Et infra: *Adveniet dies Domini ut sur in quo cæli magno imperu transierint, elementa vero calore solventur, terra autem, & quæ in ea sunt opera exurentur.* Et infra: *Cæli ardentis solventur, & elementa ignis ardore tabescent; novos vero cælos & novam terram expectamus.* Item Isaia 51. *Cæli sicut fumus liquefcent, & terra sicut vestimentum atteretur.* Et cap. 65. *Ecce ego creô Cælos novos, & terram novam.* Et cap. 30°. dixerat, *erit lux lunæ, sicut lux solis, & lux solis erit septemplex sicut lux septem dierum.* Et in Psalmo 101. *Initio tu Domine terram fundasti; & opera manuum tuarum sunt Cæli: ipsi peribunt, tu autem permanes; & omnes sicut vestimentum veterascent; & sicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur.* Et Apocal. 21°. *Vidi Cælum novum, &c. ergo, &c.*

XLVIII. Probatur 2° ratione, variæ contingunt generationes & corruptiones in Cælis, ut constat ex certissima mathematicorum observatione, quos, utpote per tot sæcula observationibus & tubis opticis, aliisque instrumentis, certissime collimantes, tutius est sequi, quam Philosophos; qui, propter longissimam distantiam & visus oculorum per se debilitatem facile decipiuntur; nam unicuique magis in sua arte credendum est, ergo, &c. Probatur antecedens 1° ex maculis & faculis, quæ in solis corpore modò sunt, modò non sunt. 2° ex eo quod radii solares videantur corpora cometarum pervadere & immutare, sic ut interdum per medium caudæ, interdum aliter appareant. 3° quia juxta S. Augustinum lib. 21. de Civitate, dicitur stella Veneris mutasse cursum, colorem, magnitudinem: 4° ex stella Cassiopeæ, quæ apparuit anno 1572. & anno 1574. evanuit. 5°. anno 1602. & 1604. apparuerunt novæ stellæ in Sagittario & pectore Cygni, quarum una dicitur disparuisse; ergo, &c.

XLIX. Confirmatur, vel Cælum fuit toties mutatum naturaliter, vel miraculose? si primum, habemus intentum; si secundum (præterquam quod non sit Philosophicum ad miracula recurrere) nulla apparet utilitas istorum miraculorum, maxime in stellis: & si quæ esset utilitas, ut v. g. terror hominum ad emendationem vitæ; nunquid æquè terrerent homines, vel excitarent ad vitæ emendationem, si naturaliter producerentur, ac si miraculose, quod homines discernere non possunt? denique cur Deus Cælum incorruptibile produxisset, quod toties postea, saltem supernaturaliter, voluit corrumpere? vel ad quid Deus produxisset cælum expers corruptionis, quod aliquando corrumpere volebat?

L. Objicies 1° Autoritatem Aristotelis, oppositum docentis.

LI. Respondeo ejus autoritatem hic nihil esse faciendam, putavit enim Cælum esse incorruptibile latè, quod est contra fidem; etsi tamen aliter putasset, plus credendum est uni scripturæ loco, quam omnibus libris Aristotelis, qui in fidei contrariis, ut contradictoria sperni debent.

LII. Objicies 2°, Cæli per qualitates suas resistunt agentibus circumstantibus, licet contrariæ non sint, sicut videmus opacum luci repugnare, licet ei non sit contrarium.

LIII. Respondeo ad summum inde sequi diffculter admodum posse cælos corrumpi, vel tantum esse incorruptibiles ab extrinseco, siue quia nō datur

tur agens creatum, quod eos possit corrumpere: sicuti cælum dicitur incorruptibile, ingenerabile in nostra & ipsorum sententia, quia non datur agens, quod possit novum cælum generare: id autem tantum sequi, probatur, quia resistentia illa est limitata, & vis agendi naturalis potest semper crescere; unde & resistentiam illam superare potest: ideo autem opacum luci repugnat, quia contrariatur diaphaneitati, quam in subiecto requirit lux, utpote inter qualitates valde nobilis.

LIV. Instabis, Cælo nihil est contrarium, ergo, &c. Probatur antecedens, quia motui circulari nullus alius est contrarius, ergo, &c.

LV. Respondeo negando anteced. ad ejus probationem, dato antecedente, nego consequentiam; licet enim demus motui circulari nihil esse contrarium, non tamen sequitur nulla alia accidentia cælo competere, quæ habent contrarium.

LVI. Obijcies 3°: sicuti datur materia, quæ virtute agentis naturalis per similem materiam penetrari non possit; ita forma datur, quæ virtute agentis naturalis corrumpi non possit, illaque rectè assignatur forma cælorum; ergo, &c.

LVII. Respondeo 1°. argumentum illud, vel nimium probare, videlicet formas omnes esse incorruptibiles, prout de facto omnis materia est impenetrabilis, vel ut summum convincere unam formam esse incorruptibilem, & illam dicemus esse materiam 1^{am}.

LVIII. Respondeo 2°. inde sequi formam esse secundum diversas partes integrales corruptibilem, quia infra ostendemus materiam 1^{am} secundum aliquas partes integrales esse virtute agentis naturalis penetrabilem.

LIX. Respondeo 3° negando sequelam, & ratio disparitatis est, quod impenetrabilitas materię non pendeat à dispositionibus incorruptibilibus, uti inseparabilitas formæ à materia, ac per consequens incorruptibilitas; non probatur autem dispositiones ad formas cælorum esse incorruptibiles.

IX. Obijcies 4°. omnes cælorum mutationes in Conclusionis probatione enumeratæ, omnino videntur miraculosæ, quia frequentissime futura prænuntiant, ergo, &c.

LXI. Respondeo, licet fortè earum aliquæ sint miraculosæ; id enim non repugnat, neque à nobis certò deprehendi potest; tales tamen agnosci non debent antequam in illis effectum aliquem supra naturam deprehendamus: neque id sequitur ex eo quod Dionysius lib. de divinis Nominibus cap. 4°. dicat cæli substantiam, nec augeri, nec minui, sed nec prorsus mutari; quia vel ly nec significat idem, quod non nisi difficulter; vel Dionysius loquitur de cæli substantia secundum latitudinem.

D V B I V M V.

An Cæli sint animati.

ANte Resolutionem
LXII. Suppono, Cælos non esse animatos, non esse fidei divinæ, ut patet ex Sancto Thoma lib. 2° contra Gentes cap. 70°. hoc enim quod dictum est de Cæli animatione, non diximus quasi asserendo secundum fidei doctrinam, ad quam nihil pertinet, sive sit, sive aliter dicatur. Et Scoto in 2um distinct. 14.

quæst. 1^a. Breviter, si cæli non sunt animati, hoc est creditum, non ratione conclusum. Quia nulla est conditio, in corpore illo ita perfectio, manifeste apparens repugnare animationi. imò de Christianis hoc modo scribit P. Comptonus, inter Christianos non defuerunt, qui hoc senserint: imò ipsemet sanctus Augustinus & sanctus Hieronymus dubii hac in re videntur: Origenes verò Tom. 1° Comment. in Ioannem & lib. 4. Periarchon. cap. 77. stellas non solum animatas esse docet, sed virtutis etiam ac vitii capaces, Christumque non pro hominibus tantum, sed pro astrorum etiam peccatis esse mortuum. Dubitat etiam Dionysius Carthusianus in 2. distinct. 14. quæst. 4. Vtrum cæli animati sint, necne. Idem probabile censet Aureolus in 2. distinct. 14. quæst. 2. arbit. 2. & quæst. 3. favetque eidem opinioni Cajetanus in Psalm. 135. Imò S. Thomas lib. 2. contra Gen. cap. 70°. & alibi idem sensisse videtur: sed x. p. quæst. 70^a. art. 3°. opinionem illam retractat.

LXIII. Adde & Doctorem Fromondum de Anima lib. 10. cap. 1°. art. 80. ubi ait: inter Sanctos Patres, præsertim Latinos, magna olim ea de re etiam dubitatio. Sanctus Augustinus eorum vertex & omnium circumspectissimus, quia nihil usquam resolutè asserere solet, nisi sacris litteris, aut Ecclesiæ traditionibus expressum, aut certà ratione comprehensum videat, hic etiam vacillat; nam, nec illud quidem, ait certum habeo, utrum ad eandem Angelorum societatem pertineant. Sol & Luna & cuncta sydera quamvis nonnullis lucida corpora esse, non cum sensu vel intelligentia videantur. Alibi tamen aversum magis à Platone inclinationem suam ostendens: Neque Platoni, inquit, continuò concedendum est, globos istos luminum, sive orbiculos, luce corporeâ super terras, seu die, seu nocte fulgentes, suis quibusdam propriis animis vivere. ita Augustinus. Pergit idem Fromondus: Sanctus Hieronymus simili etiam fluctu fluctuat: nam ubi Ecclesiastes ait, Lustrans Univerſa, in circuitu pergit spiritus, dubitat, an ipsum solem, spiritum nominaverit; quod animet, & spiraret & vigeat, & annuos cursus expleat: an quod & lunæ lucentem globum, & atra Titania:

Spiritus intus alit, totamque infusa per artus

Mens agitat molem, & magno se corpore miscet.

Hoc enim Poetæ Versus in Commentarium suum attrahit. Verumtamen paulo infra profundè Anathematismum V. Synodi, nempe. Si quis dicit Cælum & solem & lunam & stellas & aquas, quæ super cælos sunt, animatas & materiales (vel potius ut Nicephorus) rationales, Anathema sit. Expendit & subdit; itaque hodie, ut minimum temerarius est, qui cælum & sydera anima rationali prædita esse credit.

RESOLUTIO. I.

LXIV. **D**ico 1°. Cælum non est animatum animâ vegetativâ.

LXV. Probatur, quia nullæ functiones, aut actiones, vitæ in eo apparent; neque enim crescit, aut augetur, aut sibi simile producit, quæ sunt operationes, ex quibus colligimus animam vegetativam in plantis: nam, quod dicant quidam antiqui cælum nutriri vaporibus ex aqua & terra assumptis, vanum est; quia videmus illos resolvi in pluvias, grandines, &c. deinde tota terra & aqua resoluta non sufficerent pro tanto corpore ad unum diem.

RESQ^a